

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова, Нов български университет,
за *дисертационния труд* на **Янг Чанг**

редовен докторант във Факултет „Музикална педагогика“, Катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“ на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
„Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив,
с научен ръководител: проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак
на тема:

ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА СТИЛА БЕЛКАНТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ ПРИ ВОКАЛНИ ИЗПЪЛНЕНИЯ НА РАЗЛИЧНИ ЕЗИЦИ

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

Биографични данни

Янг Чанг е родена през 1994 в Сюйчжоу, провинция Цзянсу, в Китай. Завършва бакалавърска степен в *Китайски университет за медии* и магистратура в *Музикалната академия* в Рим, Италия. В момента работи като солист в Операта в Чунцин, в Китай. Тя е редовен докторант с научен ръководител проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак. Участва в различни проекти: оперни продукции и концерти; изпълнения на „Stabat Mater“ на Росини в църквата *Сан Никола да Толентино* в Рим; изпълнява ролята на Флора в операта „La Traviata“ на Верди в *Скала Академика*, Рим; сътрудничи си с оркестър *Аркус Регалис* в Албано, Италия за изпълнение на „Magnificat“ – KV611 и „Gloria“ – RV589 на Вивалди; реализира съвместни изпълнения със симфоничния оркестър на университета в Рим като „Carmen“; сътрудничи си със Симфоничния оркестър на Чунцин за изпълнение на Девета симфония на Бетовен като мецосопран; участва в оригиналните китайски национални опери „Идваща по течението на реката чиста вода“ и „Когато прахът се уталожил“ в ролите на Хан Юининг и Съпругата на Гуси. Участва също в оперите „Nabucco“, „Suor Angelica“, „Lucia di Lammermoor“ и др. Получава следните награди: Първо място на II национален музикален конкурс „Трофей град Джулианова“; Първо място на 13-ия и 14-ия китайски музикален конкурс Golden Bell за оперно пеене; Трето място на Международния оперен конкурс в Ню Йорк, (2020); Отлична награда на първия конкурс „Класическа китайска песен“. **Вижда се активността и отдадеността на операта и на музиката на докторант Янг Чанг.**

Съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа увод, 3 глави¹, заключение, приноси, библиография с общ обем от 181 страници и приложение (Ария на Анджелина „Nacqui all'affanno... Non più“ от операта на Джоакино Росини „La Cenerentola“). Дисертацията обхваща различни аспекти на пеенето в стил *белканто*, като включва богата библиография по темата от 71 различни източника: в исторически и културен контекст от Древна Гърция и Древен Рим (10 на брой) като „Древна Гърция“ (2019) и „Древногръцка и римска литература“ (2016). В някои източници задълбочено се разглеждат историята и развитието на западната музика през периода на Ренесанса и Барока (15 на брой) като „История на западната музика“ (2002) и „Изкуството през периода на Ренесанса“ (2016), които са оказали значително влияние върху формирането и еволюцията на белкантото. В областта на техниките и методите източниците се фокусират върху изследването на вокалните техники на *белкантото*, включително дихателни методи, вокално обучение и изпълнителски техники (20 на брой) като „Наука за вокалната педагогика“ (1986) и „Изследване на естественото дишане и специалното дишане в пеенето на белканто“ (2016), където се разглеждат ключовите техники в пеенето на белканто и предлагат богати насоки за теорията и практиката. Някои от ползваните източниците изследват прилагането на *белканто* в различни езици и култури (10 на брой) като „История на западното вокално изкуство“ (2005) и „Влиянието на руското вокално изкуство върху развитието на китайската музика“ (2018), които анализират конкретните приложения и предизвикателства на техниките на *белкантото* в италиански, руски и китайски език. Тези изследвания показват адаптацията и развитието на *белкантото* в глобален мащаб. Съвременното приложение на *белканто* също е отразено в

¹ Глава първа: ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА СТИЛА БЕЛКАНТО. Глава втора: ТЕХНИКИ НА ВОКАЛИЗАЦИЯ ПРИ БЕЛКАНТО. Глава трета: ПРИЛОЖЕНИЕ НА БЕЛКАНТО ВЪВ ВОКАЛНИ МУЗИКАЛНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ НА РАЗЛИЧНИ ЕЗИЦИ- ИТАЛИАНСКИ, РУСКИ И КИТАЙСКИ.

някои от използваните източници (16 на брой) като „Съвременна китайска музика“ (1997) и „Реализиране на вокалния потенциал“ (2010). В тях има данни за практическото приложение и ефекта на *белканто* в съвременното вокално обучение и подчертават неговата ключова роля в обучението на ново поколение вокални артисти. Сред използваните източници в научната работа са включени и някои класически произведения и съвременни изследвания за вокалното изкуство (10 на брой) като „Нов речник за музика и музиканти“ (2004) на Стенли Сейди и Джон Тиръл, „Решения за певци“ (2004) на Ричард Милър, както и източници за различни техники на пеене и методи за обучение като „Как да тренираме баритон и бас“, които предоставят практическо ръководство за вокални педагози и студенти. Ползваната библиография предоставя сериозна теоретична основа чрез прегледа на многоаспектните и многостепенни изследвания, ценни ресурси и чудесна отправна точка за разгръщане на докторската разработка. Смятам това са особено важно в дисертацията и подготвящо приносите ѝ.

Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Вокалната техника *белканто* е призната за една от най-висшите форми на изкуство в световен мащаб. Възникнала през XVII и XVIII век в Италия, тя продължава да оказва влияние върху вокалната педагогика и вокалното изпълнителско изкуство и днес. Историята и развитието на *белканто* са тясно свързани с еволюцията на европейската опера и вокалното изкуство. Но през вековете тази техника е адаптирана и прилагана в различни култури и музикални стилове, като всяка нация и език внасят свои специфики и нюанси в изпълнението. Изследването на историческото развитие на стила *белканто* и неговото приложение във вокалните произведения на различни езици е от съществено значение за разширяване на разбирането ѝ. Дисертационният труд цели да проследи еволюцията на *белканто*, като се фокусира върху неговото въздействие и адаптация в различни културни контексти. Анализът включва задълбочено разглеждане на италиански, руски и китайски вокални произведения, като се изследват техните уникални характеристики и специфични предизвикателства при използването на техниката *белканто*. Настоящото изследване е полезно за музикални педагози, изпълнители и студенти, както и за всички, които се интересуват от развитието на вокалното изкуство и неговото бъдеще.

Цели на изследването е да се изяснят с примери диференцираните в технически и вокален аспект подходи при изпълнение на белканто в творби, различни по стил и на различен език. Изследването демонстрира как езикът и културата влияят на формите на вокално изпълнение, предоставяйки практически методи и теоретична подкрепа на учени и артисти от различни културни фонове, увеличавайки тяхната конкурентоспособност и иновативни способности на глобалната артистична сцена. **Поставените в дисертацията задачи са:** какъв е процесът на формиране и развитие на техниката *белканто*; какво е приложението на *белканто* в различни вокални музикални произведения; какви са възможностите за използването на *белканто* с оглед на човешката физиология; как да използваме *белканто* при изпълнение на италиански, руски и китайски вокални произведения.

Значимост на изследвания проблем и актуалност

Реалното значение на темата на дисертацията е в нейния принос към вокалната педагогика и изкуството на красивото пеене. Как *белканто* се адаптира към фонетичните структури и вокални навици на различните езици? Подобряват ли тези знания нашето разбиране за вокалната техника? Това са основни въпроси, на които се търси научен отговор в дисертацията. Ползата за изпълнители и преподаватели в класическата и съвременната опера и насърчаването на културния обмен, подчертавайки важността от адаптиране на вокалните техники, за да отговорят на специфичните нужди на различните езикови и културни среди е особено актуално днес при масовата глобализация. Новаторството в специфичния сравнителен анализ, особено при справяне с уникални предизвикателства като тоналната природа на китайския език и сложните съгласни клъстери в руския и значим принос на изследването. Този сравнителен подход предоставя нови възможности за разбиране на адаптивността и устойчивостта на *белканто*, допринасяйки за по-широкото разбиране на вокалното изпълнение и интегрирането на културното разнообразие.

Методологията на изследването се разпростира от анализ на исторически документи, музикални произведения, критически статии и архивни материали; анализ на музикални произведения в стил *белканто* от различни периоди и на различни езици, за да се изследват техните музикални структури, мелодични линии, хармонична обработка и естетически

характеристики; сравнително изследване на стила *белканто* във вокалните изпълнения на различни езици, което може да включва и транскултурен анализ; посещение на различни музикални академии, оперни театри, наблюдения и интервюта с певци и преподаватели; разрешаване на различни казуси в конкретни случаи на различни езици; комбиниране на теория и практика, трансформацията на стила *белканто* в съвременното вокално обучение.

Степен на познание на докторанта

В дисертацията систематично се разглежда приложението и адаптацията на стила *белканто* във вокалните произведения на различни езици с акцент върху италианския, руския и китайския език. Включва съчетание на история и теория, културно сравнение, предоставяне на практически насоки за обучение на преподаватели и студенти, както и насърчаване на международния обмен. Изследването подчертава влиянието на езиковите характеристики върху прилагането на техниката *белканто*, например: „*отворените гласни и плавният ритъм на италианския език, които са изключително подходящи за певческия стил белканто, докато тоналността и сложните съгласни групи в руския и китайския език представят специфични предизвикателства*“ (цитат от дисертацията). Дисертацията разглежда как певците адаптират техниките си, за да отговорят на езиковите особености, „*например чрез корекция на дишането и проекцията на гласа, за да преодолеят езиковите бариери*“. Изследването анализира как в различни културни среди се преподава техниката *белканто*, включително методите на обучение и адаптацията на учебните материали към местните условия. Тези анализи подобряват разбирането за певческия стил *белканто* и разширяват неговото разпространение, предоставяйки нови перспективи и практически опит за международната обмяна и развитие на вокалното образование и изкуство.

Коректност при цитирането

Янг Чанг е коректна в своите цитирания.

Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд Авторефератът отговаря на дисертацията.

Публикации по темата на дисертационния труд

Докторантката има 3 публикации по темата на дисертацията.

Янг Чанг. *Раждането на операта*. В: Годишник на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ Пловдив, 2021,

ISSN 1331-6526 (Print), ISSN 2738-7712 (Online), стр. 185-193.

Янг Чанг. *Дишането при белканто*. В: Наука, образование и иновации в областта на изкуство, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ Пловдив, 2023, ISSN 2738-8956 (Print), ISSN 2738-8964 (Online), стр. 154-159.

Янг Чанг. *Вокалната музика през Ренесанса*. В: Пролетни научни четения, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ Пловдив, 2024, ISSN 1314-7005 (Print), ISSN 2738-7720 (Online).

Янг Чанг е активна и в артистичната си дейност, свързана с темата на дисертацията. В нейната биография виждаме, че в последните 5 години тя изпълнява: „*Stabat Mater*“ на Росини; ролята на Флора в операта „*La Traviata*“ на Верди; пее в „*Magnificat*“ – KV611 и „*Gloria*“ – RV589 на Вивалди; участва в оперите „*Nabucco*“, „*Suor Angelica*“, „*Lucia di Lammermoor*“ и др. Т.е. тя активно използва техниката *белканто* в своята дейност като певец.

Приноси на докторската дисертация

1. **Съчетавайки история и теория**, чрез задълбочен анализ на приложението на *белканто пеенето* в италиански, руски и китайски вокални произведения, докторантът проследява историческото развитие на този вокален стил и изследва как той се адаптира и оказва влияние върху различни езици и културни среди.
2. Докторантът прави **транскултурно сравнение** в изследването си като подчертава влиянието на езиковата структура върху певческите техники, показвайки как техниката на *белканто* се адаптира и модифицира в различни езикови контексти. Този сравнителен подход предоставя ценни мултикултурни гледни точки и методи за вокално обучение и изпълнение, полезни за певци и педагози.
3. В дисертацията се дават **насоки за образование и практика** чрез конкретен анализ на приложението на *белканто* в трите езика. Предоставят се практически начини за

обучение и технически упражнения, които помагат на преподавателите и студентите да разберат и приложат по-добре техниката на *белканто пеенето*.

4. Изследването подчертава важността от разбиране и адаптиране на различни вокални техники в контекста на глобализацията, насърчавайки международното образование и изпълнителските изкуства, и насърчавайки международния културен обмен. Дисертацията предоставя нови перспективи и задълбочен анализ на глобалното приложение и развитие на *белканто*, допринасяйки значително за **интернационализацията и мултикултурното развитие на вокалното изкуство**.

В заключение на това СТАНОВИЩЕ ще завърша със следната оценка: Дейността на докторанта отговаря на *наукометричните показатели* за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, според ЗРАСРБ. Дисертационният труд на **Янг Чанг**, докторант в АМТИИ, на тема: **ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА СТИЛА БЕЛКАНТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ ПРИ ВОКАЛНИ ИЗПЪЛНЕНИЯ НА РАЗЛИЧНИ ЕЗИЦИ**, заедно с носените от него приноси с научни и приложни качества, както и публикациите по темата, смятам достатъчни, за да дам своята **положителна оценка** и да предложа на уважаемото научното жури да **присъди образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство на **Янг Чанг**, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

23.07.2024, София

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова